Pärnu Postimees

Ilmub igal äripäeval

Üksik number 6 mk

Esmaspäeval, 29. märtsil 1926. Nr. 71.

E. K. S. Pärnu Osakonna juubeli puhul.

Osakonna juhatus ja ametnikud.

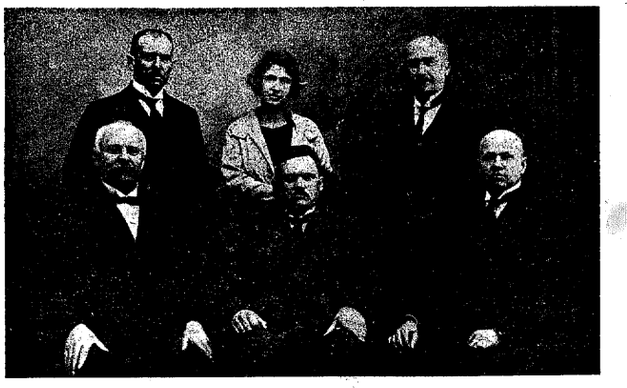

Istuvad: J. Karu (juh. liige), adv. H. Kuusner (esimees), A. Tammann (juh. l.)
Seisavad: J. King ja E. Liebert (ametnikud), J. Välbe (asjaajaja).

Volinikkude koosolek.

E. K. S. Pärnu Osakonna 15. a. tegevuse juubeli puhul oli eile „Endlas" Osakonna volinikkude aastakoosolek.

Juhatus esitas Osakonna läinud aasta tegevusaruande, kui ka ülevaate kogu Osakonna 15. a. tegevusest, missuguste andmete pääjooned meie juba laupäevases lehes toime. Aruanne leidis volinikkude häälekiitmist.

Vanaduse tõttu väljalangenud juhatusliige valiti ümber.

Koosviibimine.

Päälelõunat kl. 4-ks. olid Pärnus ühistegeliste ja majandusliste organisatsioonide, ning ajakirjanduse esitajad kui ka kõik Kindlustuse Seltsi kaastöölised palutud Osakonna ruumidesse väikesele einele. Osakonna ja Laenu-Hoiu Ühisuse ametruumidele oli osatud kodune toon anda. Peeti mitmed kõned.

Kuldpoiss.

Osakonna juhatus on eduka tegevuse mälestuspäeva äramärkimiseks otsustanud h-ra Jansen'ile, kes 15 aasta eest esimesena oma maja Kooli tänaval nr. 16 uues Eesti kindlustus organisatsioonis kinnitas, anda kuldpoiss — eluaegne maksuta kinnitus tule eest sellele varandusele.

Kas on kõik kodanikud Riigikogu valijate nimekirjas?

Nimekirjade kontroleerimine kuni 12. maini.

III. Riigikogu valimistel hääleõiguslikkude kodanikkude nimekirjad on kontroleerimiseks väljapandud igal äripäeval kella 9—2 linnavalitsuse ruumes (sissekäik Uuelt tänavalt).

Igal hääleõiguslikul kodanikul, kes leiab, et ta nimekirjast välja jäänud, on õigus nõuda linnavalitsuselt oma sissekandmist nimekirja, samuti ka esitada kaebtusi nimekirjas leiduvate vigade ja puuduste kõrvaldamiseks kuni 12. maini s.a.

Linnasaun pühadenädalal.

Vihtasid ei ole.

Pühadenädalal on linnasaun kõetud 30. ja 31. märtsil ning 1. aprillil. Kuna vihtade tagavara saunas lõppenud, siis tuleb vihelda soovijail vihad kodust ligi võtta.

Elav maarahva liikumine linnas.

Praeguseid ilusaid ilmu ning veel enam-vähem korralikke teid kasutab hulgani maarahvas, et linnast omale vajalisi asju muretseda, enne kui see hiljaks jääb — lagunevate teede tõttu. Jänesselja tänav on sellest igapäev niivõrd täidetud, et eemaltsõitmiseja mulje saab, nagu oleks sääl käimas elav laadategevus.

—on.

Ei saada autoühendust.

Tori-Jõesuu ja Pärnu vahel puudus seni otsekohene autoühendus. Nüüd oleks kod. J. Pärn nõus seda autoliini enda kätte võtma kohustusega ühtlasi vedada ka posti Jõesuust Torisse ja sealt edasi Pärnusse, kuid selleks ei anta talle luba teedeministeeriumist põhjusel, et autoliin Torist Pärnusse on juba väljaantud teisele isikule. Tori vallanõukogu aga leiab, et võistlus oleks just elanike huvides väga soovitav, mispärast tahab astuda samme Pärnale sõiduloa muretsemiseks ja kui vaja esitada ka sellekohane protest teedeministeeriumile.

Toris üks uus avalik raamatukogu juure.

Tori vallanõukogu oma viimasel koosolekul otsustas võtta üles avalikkude raamatukogude võrku Tori Tohera raamatukogu selts „Edu" raamatukogu, ühtlasi otsustati määrata kogule toetust lisaeelarve korras.

Otsused Kilingi-Nõmme alevivolikogu viimaselt koosolekult.

Endise kroonu kõrtsi rendilevõtmise asjus otsustati alevi esitajateks enampakkumisele saata alevivanem A. Oissaar ja vl. K. Mägi, kes hoonete aastarendiks võivad pakkuda kuni 150.000 marka.

Alevis asuva end. lutheriusu kihelkonna koolimaja ostmise küsimus.

Tähendatud koolimaja ära ostmiseks on alevivolikogu poolt juba varemalt põhi-õttelik nõusolek avaldatud, kuid alevil polnud seni teada tingimised, millega maakonnavalitsus oleks nõus maja müüma. Nüüd aga, kus need tingimised teatavaks said, leiab alevivolikogu, et hoone hind on liiga kõrge. Küll aga oleks alevivolikogu nõus maja eest maksma selle ajakohase väärtuse järele. Maja ostu asjus kokkuleppe saavutamiseks otsustati komandeerida maakonnanõukogu ligemale koosolekule kaks alevivolinikku.

Audru valla uueks sekretäriks

valiti Audru vallavolikogu poolt senine Pornuse valla sekretär August Pihlap. Üldse oli valimisteks end üles annud 9 kandidaati.

Igasuguseid

aiavilja-
lille- ja
loomatoidu-

seemneid

soovitab soodsalt

„Pärnu Postimees"

Taali mehed pettunud kogude „üleriiklisest."

Teatavasti käsutati omal ajal laineid löönud põllumeeste üleriiklisele kongressile Tallinna üle riigi palju saadikuid kokku. Taalist käsutas ise kogude juht A. 7 saadikut välja, öeldes, kui need sealt tagasi tulevad, iseäranis rõhutades rentnikkude peale, siis nad kõik põllumeestele häälte andjaks saavad. Kuid asi on kujunenud ümberpööratuks. Neli saadikut rentnikkude seast kahjatsevad tänapäevani oma äravlidetud aega taga, siunates kogumehi ja neavad kongressi, kus maameestest keegi pole saanud sõna tarvitada: see kõneldud maha, „surnuks". Vabalt kõnelesid muidugi need, kellel linna härrade poolt tekst ette oli kirjutatud. Neil, saadikutel, pole järel jäänud muud, kui kuulatada ja ettekavatsetud liigutavaid stseene vaadata.

Kokku tulnud kõhukate kogumeeste seas olnud neil, rentnikudel, õige piinlik viibida, kust nad suurtest kõnede valingutest mulje saanud, et neid ja nende huvisid need Atlanta, Harju panga jne. härrad ei ole kaitsenud, ega kaitsema ei saa.

Postivedu Koongas.

Koonga vald saab oma posti Võlla vallamaja ja Raja postijaama kaudu. Kõima postijaam võtab igal hommikul kell 8 Koonga postiagentuurist posti pääle ja viib Raja jaama, kust viimne selle edasi Võlla vallamaja viib ja säält Pärnust tuleva posti Rajale toob. Kõima postipoiss aga ootab seni Rajal, kui Raja postipoiss tagasi tuleb, kust ta siis Pärnu posti Koonga toob. Raja postijaam talitab aga sagedasti ühe ära tööd postiveo ajal, — veab laudu jne. ja sellepärast jõuab post õhtul liig hilja Rajale tagasi, mille tõttu Kõima Rajalt mõni kord alles kell 6—7 õhtul posti kätte saab. Koonga postiagentuuri jõuab post niisugustel kordadel alles kell 9—10 õhtul. Postiwedu peaks sündima korralikumalt.

Omis asjus.

„Pärnumaa Teataja" on viimases numbris nii tasakaaluta, et teised Pärnu lehed — millegipärast veel isikliikult nende toimetajad — otse häbenemata toonil riivata saavad.

Kirjatükis päälkirjaga „Naabrid luiskamise hoos" nimetatakse kõigepäält „Vaba Maa" P. v. toimetajat, kes „peab alati midagi luiskama" ja „igasuguseid kabajantsikuid katsus välja mõelda". Ja seda kõik mingisuguse Are uue koolimaja pärast, mille kohta „Vaba Maa" julges kirjutada, et selle ehitamine põllumeeste teene polevat.

Ka meie lehe toimetaja põdevat sama (kumba — kas luiskamise või kabajantsikute välja mõtlemise?) tõve. Ta katsunud hiljuti selgeks teha, et kui Uulust Uulu põliseid talupidajaid välja tõstetakse — siis selles ka põllumeeste erakonnal (härrad, muuseas mis te õieti olete, kas „põllumeeste kogud", või „põllumeeste erakond"?) süüdi on.

Märkus lõpeb, muidugi, juba ettearvatavate ridadega, et valimiste liginemine naabritele jälle hirmu naha alla ajavat jne.

Peame selle puhul teatama, et kõige päält kirjutused „Uulu meeste kannatuste tee" ja „Kogumehed end võõraste sulgedega ehtimas" pole sugugi meie toimetaja — ei vastutav- ega tegevtoimetaja — sulest, vaid meile väljaspoolt, mahad teadjatest ringkondadest sissesaadetud.

Lõpuks, asja juures kõige tähtsam punkt — miks „Pärnumaa Teataja" seda Uulu asja sugugi sisuliselt ei puuduta ja „vale" valgustusele oma — „õigemaid" andmeid vastu ei säe?!

Seisukord lubab, nähtavasti, ainult umbkaudse salgamise ja teise valelikuks tembeldamisega asja puudutada. Missugusel toonil seda on tehtud, mineta-sime juba.

Härrad, ärge voorimehed olge!

Samas numbris kuulutab „Pärnum. Teat.", et Taalis ja Ares, kummagis vallas üks ainus rahvaerakondlane olevat, kes, muuseas väga huvitaval viisil, naabri teate järele, mõlemad ainult seepärast rahvaerakondlased on, et nad priî „Postimehe" saavat, „meelituseks".

Kõige päält pole meie lehe ärijuhatuse teatel „P. Postimehel" ei Taalis, ega Ares ühtegi priilehe saajat, vaid k õ i k on rahalised tellimised.

Kui „rahvaerakondlast" võtta kui Eesti Rahvaerakonna poolehoidjat ja liiget, siis ei vasta toodud naabri teade ka tõele. ERE maakonna komitee palub meid õiendada, et Taalis ja Ares pole erakonnal mitte ainult üks poolehoidja, vaid mõlemis kindel erakonna koondus.

Tahvleid

soovitame õpilastele.

„Pärnu Postimehe"

raamatukauplus, Rüütli tän. 51.

Tori kihelkonnakooli 50 a. juubeli puhul.

Pühapäeval, 21. märtsil pühitses Tori kihelkonnakool, praegusel kujul Tori 6-klassiline algkool, oma 50 aasta juubelit.

Kooli asutamine ulatab 1874 aastasse, kuid töötama on ta hakanud 1876 aasta teisel poolel.

Tori kihelkonna kool on erandline selles mõttes, et temale alus on pandud eraalgatusel, kihelkonna eriksamate kodanikkude poolt. Koolt oli kavatsus välja arendada mõnesuguseks kõrgemaks kooliks, Aleksandrikooli eeskujul. Algusaastatel on koolil tugevat võitlust olnud, kõigepäält majandusliselt. Õpilasi tuli uude kooli vähe, alguses sai suure kihelkonna päält pika vaevaga ja isiklise päälekäimisega kokku kogutud kõigest 25 õpilast. Ka ei jõudnud kooli ülalpidav ringkond kooli küllaldaselt toetada, kooliseltsi liigete vahel oli omavahelisi tülisi jne.

Suur vastolu oli seekord ka Saksa ringkondadega, kuhu kuulusid ka selleaegsed Tori kirikõpetajad. See peegeldub ka olevas arhiivmaterjaalis, nimelt alleshoidunud Tori kiriku kroonikates. Õpetaja kirjutab kooli asutajatest, kui kiipiastest, kes arvasid, et tarkust võib lusikaga süüa ja sellepärast Eesti Aleksandri kooliga võida ühte kõrgemat õppeasutust ladina ja kreeka keelega käima panna. Nagu mõnitades tähendab kroonika kirjutaja: „Teie lapsed ei saa ladinlasteks, ega kreeklasteks, vaid jäävad lihtsateks talupoegadeks, loodetavasti arukamateks kui nende isad, on nad ju kihelkonnakooli lõpetanud".

Edasi riivab kroonika veel kord kooli sõnades, kus meile see aastakümnete eest maksnud Balti-Saksa vaim vastu hoovab. Ta kirjutab, nagu manitsedes: „Sakslaste tööpõld kodumaal on nimelt teistsugune, kui teie oma. Harige aga hoole ja usinusega oma kapsaid ja kartulaid ja jätke kadedusega kunstaedniku amet neile, kes seda parem tunnevad. Esialgu jätkub teile kihelkonna koolist; parsahein (Spargel) ja suhkruernes ei ole midagi väärt teie talupoja kõhule!" —

Meie, kaasaegsed ja vana kihelk. kooli 50 a. juubeli kestvuse tunnistajad võime õiglase meelega kinnitada, et bioloogiliselt ei ole suuremat vahet selleaegse võimukandja saksa- ja eesti haritud talupoja kõhu vahel. „Kunstaedniku ametit" peab ka 7 aastat juba eesti kool, pealegi mitte halvema tagajärjega, kui muurahva kooli esimesed asutajad ja pärastised rikkujad oma saksastamise ja venestamise õnnetumate katsete kaudu.

Et Tori end. kihelk. kool, praegune 6 kl. kõrgem algkool, täitsa edenemise ja elu põline kool on, seda näitab ta laialdane endiste õpilaste elukäik, kooli ajalugu ja praegune kooli seisukord (üle 100 õpilase), kus isegi täiendusklass ehk majapidamise kool kui noor taim vanast kännust on tõusnud.

Kõlile ühes kasvandikkudega pikka iga ja õitsevat tulevikku ta 50 a. kestvuse puhul torilaste nimel soovides. J. R

Vastutav toimetaja ja väljaandja vann. advokaat H. Kuusner

JLLUSION

Paremate ja moodsamate piltide kino Pärnus.

Eeskava 29., 30. 31. märtsil ja 1 apr. 1926.

Suurepärane võistluseta lõõkpilt; Haruldane kunsti ja toreduse poolest!

Motto: Igas abielus on üks salalaegas, mis mehele suletud. Vahest on selles närtsinud lilled . . . vahest süütud kirjad . . . vahest aga terve kurbmäng . . .

Peaosas kuulus iludus

Maria Korda

Igaühele andub naisterahvas

(Jedermanns Weib)

Elegantne draama 8 aktis. Peaosas iludus Maria Korda. Suurepärane lavastus, hiilgavad toaletid, viimsed Pariisi moeilma uudised. Nüüdseaja naisterahva hinge ei arendata mitte ema abil, nagu rokokooajal. Ei — meieaja naisterahva hinge võivad arendada ainult suured kunstnikud, nagu: juuksekunsti professor, moekuningas, tantsu ja heade kommete õpetaja . . .

Lõbus nali 2 aktis.

Algus äripäevadel kell 6 õhtul, pühapäeval kell 2 p. l.

Kino-teaafer

„PALLAS"

(end. „Edeali" ruumes)

29., 30. 31. märtsil ja 1. apr.

Ajalooline suurteos.

Pola Negri, Harry Liedtke, Emil Jannings, Reinhold Schünzel j. t.

Madame Dubarry

Draama 10 vaatuses.

Lõbus farss.

Hinnad 65—15 margani.

Mängib trio hra Melzeri juhat.

Algus kell 6 õ., pühap. k. 2

Kuni 10. aprillini Pärnus

Prof. S. Talvik

Sise- ja närvihaigused.

Kõnet. k. 10—11 e. l. Brackmanni t. 21, omas majas.

Aprilli- ja pühadekaarte

suures valikus

soovitab

„Pärnu Postimehe"

raamatukauplus Rüütli t. 51.

H. Kukk — Pärnus

Põllutööriistade ja -masinate kauplus.

Soovitab põlupidajatele omast ladust: Rootsi koorelahutajaid, uus modell: Alfa-Globe, Baltik, Diabolo, Viking ja teisi sorte. Võimasinaid, piimaveo kannusid, võipressisid. Vedruäkkeid, kultivaatorisi, seemendamise- ja künniatru, ühe- ja kahehobuse sahku, rõngasrullisid ja külvimasinaid. Vilja- ja heinaniidu masinaid, riisumisrehasid ja nende üksikuid osasid. Viljapeksu masinaid, tuulamise-, sorteerim.- ja kartulivõtmise masinaid.

H. KUKK

Pärnus, Riia tän. 29. Kõnetraat 101.

Transport kannusid piimaveoks

metallpärgi, hauariste

ja nikkel osadega raudvoodeid **Koerte metall suukorvisid**

soovitab mõõdukate hindadega

Kaubaladu L. Mühlmann

Vee tän. nr. 10. Kõnetraat 227

Pakkimispaberit

õhemat ja paksemat

soovitab

„Pärnu Postimees"

Rüütli tän. nr. 51.

Krepp-paberit

mitmesugustes värvides kohale jõudnud ja soovitab

„Pärnu Postimees", Rüütli t. nr. 51